

Barn måste skyddas för våld

28.12.2013

På dagen för menlösa barn vill rådet för brottsförebyggande lyfta fram följande centrala punkter om våld mot barn.

I Finland dödades ovanligt många barn under drygt ett år sedan våren 2011. Mest uppmärksamhet rönste en åttaårig flickas grymma död i sin fars och sin styvmors händer. Det visade sig att man hade gjort otaliga barnskyddsanmälningar om flickan och att hon också varit placerad utanför hemmet. Man kunde dock inte bedöma barnets situation rätt, utan hon återlämnades till sin vårdnadshavare, vilket vi känner till, med ödesdigra konsekvenser.

Som tur är har barns våldsamma dödsfall återgått till den tidigare låga nivån, till och med lägre, år 2013. När det under åren 2011–2012 sammanlagt uppgick till 22 yngre än 15-åriga barn som dödades av sina föräldrar, hade polisen fått kännedom från år 2013 fram till slutet av november bara om två dödsfall bland barn som undersöks som brott mot liv. Trenden har redan under årtionden varit tydligt neråtgående. Ännu på 1960-talet dödades två och en halv gång fler barn i relation till befolkningen än nuförtiden.

Dock är varje barn som på grund av våld blivit illa behandlat eller misshandlat, handikappat eller avlidit, ett barn för mycket. Vi måste söka och använda metoder för att förebygga våld.

Den nyligen inträffade förtätningen av familjemord startade många utredningar av hur barn bättre skulle kunna skyddas och allvarligt våld förebyggas. Flera myndigheter började utreda vad det var som gick snett i fråga om åttaåringen så att liknande inte skulle inträffa. En del av utredningarna har färdigställts, en del har publicerats och en del är än även pågående som utredningar.

Enligt rådets för brottsförebyggande uppfattning har det i utredningarna framkommit många beaktansvärda förslag till förbättring av skyddsnätverket men de har inte lett något tydligt slutgiltigt sammandrag. Fokus saknas.

Centrala punkten

På dagen för menlösa barn den 28.12.2013 vill rådet för brottsförebyggande lyfta fram följande centrala punkter:

1. Grunden till våra barns välbefinnande skall inte förstöras. Den branta nedgången av barnens våldsamma dödsfall från 1960-talets nivåer är till stor del ett resultat av uppbyggnad och förverkligande av allmänna grundtjänster för barn, mödra- och familjevård samt barnskydd. Alla tjänster som riktas till familjer och barn, såsom barnrådgivning, skolhälsovård och mentalhälso-tjänster, har haft en central betydelse så att risken för barn och deras föräldrar att drivas till sådana situationer som ökar risken för våld, har minskat.

2. Långsiktigt familjearbete som riktas till riskgrupper är nödvändigt. Det behövs fortfarande särskilda åtgärder för att stötta familjer som har svårigheter och som befinner sig i riskzon, utöver att alla barns grundläggande tjänster tryggas. Man måste trygga ett långsiktigt, effektivt

familjearbete som utförs i hemmet. Det måste även finnas institutionsvård för barnskydd att tillgå i tillräcklig grad i sådana situationer där familjevård inte är möjlig.

3. Man måste säkerställa samarbetet och informationsflödet mellan myndigheter för att förebygga våld mot barn. För att skydda barnen behövs ett intensivare, öppnare och mer beslutsamt samarbete mellan myndigheter än för närvarande. I situationer där ett barn löper en stor risk att bli offer för våld eller vanvård med allvarliga konsekvenser, måste myndigheter kunna utbyta informationen som är nödvändig för att kunna göra en realistisk riskbedömning och genomföra tillräckliga skyddsåtgärder. Vid samarbete mellan myndigheter med skyddande av barnet som mål är det av vikt att varje fall får en överenskommen ansvarsperson som känner till barnets livssituation och bär ansvaret för att det inte sker avbrott i tjänstekedjan och att stödåtgärderna ligger i linje med barnets behov.

4. Tecknen på våld måste kännas igen bättre. Det allvarliga våldet som sker i familjer blir ofta dolt, om det inte ses tydliga tecken utåt. Ofta finns det även i dessa fall dock tecken som pekar på eventuellt eller sannolikt våld. Man måste se till att alla som har med barn att göra kan känna igen tecknen på våld och veta hur man då skall agera.

5. Barnens rättigheter måste förverkligas bättre än numera. Den mördade åttaåringen skulle inte ha velat återvända hem men vågade inte berätta, vad det var som var skrämmande hemma. Vi måste hitta bättre metoder att höra och allvarligt ta hänsyn till barnets egen vilja framför allt i situationer där det mellan barnets vårdnadshavare kan finnas en intressekonflikt.

6. Man måste satsa på barnskyddet. De inom barnskyddet verksamma skall tryggas ordentliga anställningsförhållanden genom vilka man kan förbättra deras möjligheter att försvara de allra svagastes ställning.

7. I sista hand måste var och en av oss ha ansvar för att ta hand om barnen och trygga förhållanden för dem. Varje vuxen person skall inse detta ansvar och även agera, när oro för ett barns situation uppstår.